

ELŐZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy evre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

HIRDETESEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk
 összekötetésben levő hird. irodák
 arányában részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.
 SZERKESZTÉSÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.
 FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

Június 28.

(J) Az emberiség százezrek kioltott életével szegényebb, története pedig egy véres bekezdéssel gazdagabb lett. Az idők nem is szálltak, hanem rohanak, s míg a perceknek éreztük csak rettenetes súlyát szakadásig feszített és később megtépázott idegzettel, alig vehettük észre, hogy a szomorú kezdet évfordulójához közeledünk; míg félve vagy bizva, aggodalomban vagy örömmámorban az órákat számítottuk és órák jelentették szerencsénk fordulását, észrevétlenül is egy évet számítottunk, egy évet Serajevótól maig.

Serajevó ma már nekünk nagyon sokat jelentő fogalom. Jelent üszköt, melytől lángba borult a világ, jelent orgyilkosokat, kik szentségtelen kezűket eladták egy a monarchia szétrobantására felesküdt bűnös szövetségnek; bombát, mely célt tévesztett, revolvert, mely kegyetlenül jól talált; gyaaszt, veszteséget, Ferenc Ferdinánd és Zsófia halálát. A pokoli tervet jól megszökték; a kivitelre is könnyen akadt vállalkozó a királygyilkosok között s a gazság diadalát ülhetette a merénylet sikerültén.

A három árva zokogása s a birodalom népeinek gyásza egy főnségesen bús requiemmel olvadt össze és talán az Adriának is fajt ez a requiem, mikor hullámain érezte a lassan uszó ravatalt, mely annyi letört reményt, erőt, annyi megölt szépséget, boldogságot vitt a két fekete koporsóban. S mikor az artstetteni kastély sirboltja bezárult a véres tragikum nagy mártírjai felett, az a bús requiem keserűvé kezdett válni. A megdöbbenést harag váltotta fel s a néma gyász helyébe a bosszu és a megtorlas vágya ebredezett a lelkekben.

A végzet az volt, hogy bosszura induljunk és élet-halál harcot hívjunk ki. Az események során küzdelmünk a létért való harc lett s a halál és élet gondolata elhomályosította a bosszu gondolatát. De akikért a megtorlást akartuk, azoknak emléke nem homályosult, mert a Serajevótól való távol-ság már történelmi távlat, mely a nagyságot nem törpíti s ami magasztos volt, azt fényesebb, tisztább megvilágításban mutatja. S ha nem is lett volna szükség a halálra és történelmi távlatra, hogy az idealizmus mintaképet láthasson a megboldogult trónörökös párban, — a sir felett sokat lehet és tudunk idealizálni, — mégis rájuk is vonatkozhatik az a gondolat, hogy eszmévé finomultak, mely fennmarad s nőttön nő tiszta fénye, amiut időben

s térben távozik. Lehullott minden, ami bennük földi volt és él Ferdinánd, él Zsófia.

Hogy ki lett volna Ferdinánd mint uralkodó, azt a történettudós kikövetkeztetheti abból a karrierből, melyet a katonai pálya jelentett neki az 1878-ban még a 32. cs. és kir. budapesti gyalogezredbeli hadnagyának, 1890-ben már ezredesnek, — életlátásából, nagy szándékaiból. Sejtettük, hogy a jövő reményteljes lesz, de a multba süllyedt, mielőtt jelenné alakulhatott volna. A történelemnek egyelőre megírt fejezete lepecsételve és olvasatlanul tünt el az enyészetbe, — mondta Apponyi az országgyűlés 1914. június 30-án tartott ülésén. És Zsófia királyi férje mellett is csak nő, csak hitves, csak anya maradt volna olyannak, mint amilyennek a legujabban készült plakett ábrázolja: Szeliden, gyöngéden hajtván fejét a trónörökös mellére.

Ferenc Ferdinánd, e névre hatalmas koncepciójú, markáns egyéniség áll lelkünk előtt, de a Chotek Zsófia névvel jelenti az örök tiszta emberit, a porból teremtettséget és az isteni lelket. S ha a trónörökös mint uralkodót nem is ismerhettük meg, annál többet tár a világ elé magából mint emberből. Mert az ember volt, aki királyi sarj létre grófnót mert hitvesül választani, az férfi volt aki nyugodtan aláírta a nyilatkozatot, hogy „házasságunk nem egyenjogu, hanem morgánatikus házasság és mostanra és minden időkre annak tekintendő s hogy a főherceget megillető jogok, tisztségek, címek — sem hitvestársunkat, sem Isten áldásával ezen házasságunkból remélhető gyermekeinket és azok utódait meg nem illetik“; az a tisztalelkű grófnő neki több volt, mint a pragmatica sanctio és a trónutódlás joga, melyet a magyar korona országaira nézve is elvezített az 1723. I. és II. törvénycikkek értelmében. A reichstadti esküvő csendes volt, mint az egyszerű, jószívű emberek becsületes örömei. Azután Konopist lett a főherceg meghitt otthonává; egy szelid apa, egy jószágos tekintetű anya és három kedves arc gyermek kölcsönös szeretetéből táplálkozott a meghittség. Ők négyen — voltak a szigorú hadvezér mindene. Ha távol volt is tőlük, lelkükben mindig velük.

Akkor is Serajevóban. A két szülő együtt volt az utolsó uton, lelkük pedig gyermekeiknél, — hiszen utolsó táviratuk is a gyermekeknek szólt. — Most is. Az artstetteni sirbolt nagy hallottjai együtt mennek éji látogatásra a három árvához s mikor szellemük utra kel, talán az artstetteni park lomb-

jai is suttogják, hogy Ferenc Ferdinánd él, Zsófia él. Ferenc Ferdinánd szelleme ott lebeg győztes seregeink felett; ereje él katonáink kitartásában, akaratát diadalukban. S vele él Zsófia, a szeretet, a hűség . . .

Konopist egy éve hiába várja haza urát és urnőjét, messzire mentek . . . Artstetten erdői csak félve suttognak, hogy fel ne ébredjenek, hogy ne zavartassanak álrukban ők, Ferdinánd és Zsófia.

S z ó z a t.

Irta: RÁKOSI JENŐ.

Az Európát dúló világháború borzalmasan gazdag képsorozatai felett egy asszonyi alak lebeg, mintha e háború tüzein keresztülmenve emelkednék tőlünk egy jobb világba.

De bánatos szeme itt csügg az elhagyott földön a maga szegény árváin, akiknek anyja és százezer más árván, akiknek patronája volt életében.

Hohenberg Zsófia herceggasszony volt a Zsófia gyermekszanatórium védőasszonya és most árván maradt tőle a sanatórium utaga is.

Mert hiszen azért, amiért e rettentő háborúban a magyar vitézek halálmegevetéssel küzdenek; az ő vére hullott el elsőnek azért a nagy és szent célért.

Azt hittük, hogy a béke munkáiban várja őt egy nagy történelmi küldetés nemzetek boldogítása körül, mert lám, aki a szerelem csodás és titokzatos lobogója alatt formálta a maga és fenségese férje életét, rakta meg családi lélekét és készült a feladatra, hogy egy koronás főnek legyen gondonybitő menedéke és biztató anygala: azt váratlanul egy durvább kéz kegyetlenebb történet: küldetésbe taszította át könyörtelenül. Ő volt a gondviselésétől kiszemelve arra, hogy holtesttén át lépjen közibénk a háború réme, amelynek véres feladata, hogy igazságot tegyen népek, nemzetek, országok és fejedelmek között.

És most, amikor hadaink páratlan kitartása és vitézsége folytán ennek az igazságnak közeledő lépteit mintha már hallanók: gondolatunk oda száll a fejedelmi asszonyhoz, árvák anyjához, árvák patronájához és idézzük elszállt alakját, hogy felmutassuk fogékony szívek előtt.

Mert emléket szántunk neki, hozzá méltó emléket, nem kőbe, hanem szívekbe, hálás gyermekszívekbe vésvé.

Testi élete meghalt egy világkatasztrófa zord előjátékában; lelke éljen

elmulhatatlanul a jótékonyágban, a segítségben, a szeretetben, a hálában.

Hohenberg Zsófia névre gyermekvédelmi alapot kívánunk létesíteni s ebben fordulunk a magyar nemzet gyermekeihez, hogy segítsenek meg bennünket. Aki valaha boldog volt anyaságától, aki mint gyermek volt boldog édesanyja mellett; aki mint árva valaha könnyet ejtett és érezte felbarátja simogató kezét, avagy aki meglátta vigasztalás nélkül az árvaság keserves ábrázatát; a boldog boldogságának okáért; aki boldogtalan, az azért, mert tudja, mit jelent árvának, szegénynek, boldogtalanak lenni: mindenki a saját jó szívéért és Hohenberg Zsófiának boldogsága helyében átlótt szívéért jöjjön és segítsen adományával nemes és szent célunkban.

A háboruban elfolyt vér a békében folyandó könnyözön kerszevit akarjuk enyhíteni és egy martirasszony tragikus halálának emlékébe kapcsoljuk a jó cselekedetet, melyre társul kérjük a magyar társadalom szívét, lelkét, eszét és becsületes két kezét, Isten és az árvák nevében.

A német hadsereg erejének forrásai.

(Irtta: Karafiáth M. dr.)

Folytatás.

„Mi németek Istent féljük...“ Bismarck ezzel igazat mondott: a németek istenfélő nép.

A német természettel szinte összeforrott az elmélkedés, tépelődés, szörazálaság, szóval a filozofus spekulálás. Nem csuda tehát, hogy a németek között akadnak, akik mint ugynevezett „szabadon gondolkozók“ az istentagadást, monizmust stb. tanainak hódolnak, de követők száma elenyésző a közel 70 millió német között, jellegüket nem üthették rá a german népre. Ép azért, miként a német szocializmus — mely az istentagadásnál nagyobb arányokat ölt Németországban — nem fojtotta el a német nemzeti eszmét és hazaszeretetet, úgy a német atheisták és monisták sem ingathatták meg a német nép zömének vallásosságát, Istenben való bizalmát. Emellett tanuskodik, hogy mily nagy felháborodást keltett a német társada om minden rétegében Oswald professor gúnymosolya, melylyel az a németek vallásos érzületének a világháború kitörése óta kifejezettebb nyilvánulását illette.

A német nép mindig vallásos, mindig kegyes név volt. Elég ennek bizonyítékául a történelemre hivatkoznom. A hitetlenség — ha közötté itt-ott néha fel is vetette a fejét, a külföldről, Olasz- és Franciaországból jött közeje, de benne mélyreható gyökeret nem verhetett soha. Jogosan mondja tehát a lipcsei egyetem egyik neves teológiai tanára, Luthardt: „Népünknek vallásos hivatása van a világban: hogy őrizője legyen a kegyességnek és a hitnek... Van ezen felül még más hivatása is a német népnek: az, hogy őrizője legyen a népek között a hűségnek és igazságoknak.“ *) A német hűség ismeretes szó; valóságáról meggyőződünk most, a nagy világháborúban is. Ámde ez a hűség újabb bizonyítéka a német nép vallásosságának, mert onkülül hűség és igazság nincsen. Sántügy nincsen nélküle igaz hazaszeretet sem. Azok a hazafias erények, melyek a mostani válságos, nagy időkben a német hadsereg, a német társadalom, a német fejedelmek s az egyes polgárok örök dicsőségére válnak, csak abból az istenbizalomból forrhattak ki, mely a nagy german nemzetet jellemzi. A német nép mindig vallásos volt és ez a tulajdonsága mindenkor uralkodott szellemi életének minden irányában, az most is előtérbe lép.

Alexander Bernát: „A háború mint nevélő“ című háborús előadásában azt mondta, hogy az erkölcs a XIX. században megromlott. Éles bírálattal taglalja és ostromozza korunk köz- és magánéletének mélyreható erkölcsi züllesztését, melyen — sajnos — nekünk magyaroknak is akárhányszor volt okunk és alkalmunk itthon megbotránkozni. De, ha ez a bírálat általában reá illik is Európa ugynevezett kulturálamaira, Németországot nem sujhathatjuk vele. Itt csak a világháborúval kapcsolatos oly szomorú jelenségekre mutatok rá, melyek azt tanúsítják, hogy sok nemzet műveltsége csak máz, mely alatt vadság és leiketlenség leppang. A szerb és orosz kegyetlenségekről nem szólok, hiszen ez a két népet, senki fiának sem jutott eszébe, hogy a művelt népek közé számítsa. De ott a művelt nyugati népei, a „civilizáció zászlóvivői“ — smint szeretik magukat nevezni — a belgák, franciák és Shakespeare népei! Az a kegyetlenkedés, melyet ezek a „kultur népek“ elkövettek az ellenség harcossain s nem harcos, békés, ártatlan polgárain, nem- és korra való tekintet nélkül, az ethica oly arculcsapása, amely örök szégyenük marad. Ilyemire a német nép nem képes. Németországot a császársja és népe vallásossága védi meg ettől és attól az erkölcsi züllyedéstől, melyről filozofus hazáukfia panasz-kodik.

Németország vallásossága meggyőződéses, az angoloké álszenteskedő, az oroszoké babonás, a franciáké — ha netán volna — legfeljebb alkalomszerű.

II. Vilmos a népe lelkéből beszélt, midőn a német hajóraj a Falkland szigetekenél esett pusztulásáról szólt:

„... szokot a nehéz áldozatokat, melyeket a ráuk kényszerített léharc az összességre és minden egyesre hárt, elviseljük, abban a bizalmas reményben, hogy a mindenható Isten, akinek hatalmas keszéből szerencsét és szerencsétlenséget, örömet és bánatot aláztatosan fogadunk, a legsúlyosabb sebeket is áldással fogja átváltostatni népünk és hazánk számára.“

Ilyen szavai csak a meggyőződéses, bibliai istenbizalomnak vannak. Ily szavak hallatára meg az istentagadó is pirulva elhallgat, mivel — ha tagadná is — érzi, mert hiszen éreznie kell, annak az erkölcsi falsóbságát, annak az igazát, aki így tud Istenben bizoni. A császár pedig, mint igaz fia nemzetének, csak úgy érethet, amint népe érez, fenköli szavai tehát csak a német nép istenbizalmának hű tolmácsolói.

Szövetségestársunk ön- és istenbizalma az ő erejének forrása és egyuttal a mi leg-erősebb támaszunk. Önbizalmunk erőt szí a német nemzet önbizalmából; istenbizalma pedig legyen nekünk példánk. Ezt a kettős bizalmat és a végső győzelemben való jogos bizalmat törekedjünk — miként Andrássy Gyula gróf mondta — mindenki beelőltani „s ébresszük fel még a pesszimizmában, az idegesben is azt a meggyőződést, hogy kötelességük legalább magukon uralkodni és legalább annyira fegyelmezni

önmagukat, hogy balsejtelemekkel ne ássák alá a többiek bizalmát...“*)

Közös ügyünk igazságos. A harcot nem mi kerestük, reánk erőszakolták. Minket csak a jogos önvédelem kényszerített, hogy eleibe vágjunk annak a fegyvernek, melyet alattomban már régen fenntek reánk. Ennek a tudata is fokozza önbizalmunkat.

Német szövetségésünkkel egy csatasorban küzdve csak győzünk lehet! Ebben a szent meggyőződésben nyilvánul a mi törtéhetlen istenbizalmunk.

Vége.

A világháború kronikája.

Június 18.

Az oroszok jelentékeny erőkkel fordulnak a szövetségeseikkel szembe Niemirotól keletre és Janov környékén. Grodektől délre a Vereszica patakok csapataink átélipk és ugyanekkor Dnyeszter déli partján Drohobycztól északkeletre kivetik az oroszokat lityniai állásából és üldözés közben elérik a Vereszica torkolatát. A Pflanzler-hadsereg a Dnyeszter és a Pruth között az oroszok nyolc rohamát visszaveri és 1000 emberét elfogja. Lublini kormányzóóságban csapataink elérik a Tanev lapályt és elfoglalják Tarnogradot. — Az olaszok ismét súlyos veszteségeket szenvednek az Isonso-fronton. — Az angolok a francia harctéren labasséei csatornanál újból vereséget szenvednek. Az Argoneokban és a Vogezekben Metzeralnál kisebb jelentőségű harcok folynak.

Június 19.

A galíciai csata tovább folyik. Csapataink a Vereszica mentén és attól északra az oroszok állásait egymásután elfoglalják és bevonulnak Grodeke és Komarnoba. Az északi fronton a Tanev déli partját végig megsztítják a szövetségesek az ellenségtől és elfoglalják Ulanovot. — Az olasz harctéren kisebb csatározásoktól eltekintve nyugalom van. — Több cirkálónk és torpedónk szikkel bombázza az olasz keleti partvidéket egész Fanóig. — A francia harctéren Arrastól északra, a Labasséli-magaslatok ellen intézett francia támadást a németek visszaverték. — A Dardanelláknál a török tüzérség Ari Burun és Szedil Bahr mellett sikeresen lövi az ellenséges állásokat.

Június 20.

Szövetségesek a galíciai csatában teljes győzelmet aratnak. Mackensen hadserege harmincöt kilométeres arcvonalon áttöri az ellenséges hadállásokat és Zolkiev-Ravaruska közötti országot mögé veti vissza az oroszokat. A vereség nyomása alatt Bóhm Ermolli hadserege is benyomul az ellenség főállásaiba a lembergi müt mindkét oldalán. A Dnyeszter-mocsarak és a Stryj-torkolat között az oroszok visszavonulnak. Pflanzler hadserege újból visszaver több ellenséges támadást. Az orosz harctér délkeleti részén a Pilicatól délre Woysch vezérezredes csapatai elfoglalják az ellenséges állásokat. — Az olaszok támadásait Plava, Ronchi, Monfalcone és Fassa völgytől keletre csapataink visszaverik. — A Labasséei csatornánál és a Champagneban visszaverik a németek az angol és francia támadásokat.

Június 21.

Galiciában a szövetségesek csapatok az üldözés közben egészen Zolkiev elé, Lemberg közelebe és a várostól délre, egészen a Szerek patakig nyomulnak előre Ravaruskát a szövetségesek elfoglalják. Pflanzler hadserege visszaveri az oroszok támadásait Potokzotynál, Zaleszczykinél és a besszarábiai határon. — Plavánál az olaszokat ismét visszaverik csapataink. A Krn hegynél pedig a debreceni honvédek kiverik az olaszokat állásaikból. — Ugy a francia harctéren, mint a Dardanelláknál heves füzérségi harcok folynak

*) A háború és a társadalom. Irtta Andrássy Gyula gróf Budapest, 1914 Singer és Wolfner.

*) Dr. Luthardt K E A keresztyénség erkölcsi tanáról. Budapest A Megy. Prot. Irod. Társ. kiad. ványa, 1911. — e. 187. old.

Június 22

A második hadseregünk Bóhm-Ermolli vezérlete alatt elfoglalja Lemberget. Német csapatok rohammal elfoglalják Kulikovit. — Egy német tengeralattjáró az északi tengeren megtorpedóz egy angol páncélost. — Az oroszok Bukovinában ellentámadást kísérelnek meg, de Pflanzer-Baltin hadserege minden támadást visszautasít. Német tengeralattjáró az északi tengeren megtorpedóz egy angol páncélos gőzöst.

Június 23

Bóhm Ermolli csapatai a Lembergől keletre emelkedő magaslatokra nyomulnak előre. Lembergől délre a szövetséges csapatok át lépik a mikolajovi országotat. Mackensen csapatai elérte: a zoltance-turynkai vonalat Ravaruskától keletre a Visztula—Szan szögben és a kielcei hegyvidéken az oroszok visszavonulnak. — Francia harctéren a németek heves tűz alá fogják Dünkirchen várát és a város környékén álló csapatokat. A Vogezelekben a németek elfoglalnak Bau de Sapt mellett egy igen fontos magaslatot. — Dardanelláknál a törökök az entente újabb támadásait visszaverik.

Június 24.

Linsingen serege a Felső Dnyeszter mentén elfoglalja Mikolajovot és Lydacovot. Zuravno és Halics között azonban még heves harcban áll az oroszokkal. Mackensen és Bóhm-Ermolli hadseregei Lembergől és Zolkievtől keletre folytatják az üldözést A Szan és a Visztula szögben az oroszok a Szan mögé vonulnak vissza. A Visztulától északra a szövetséges csapataink elérik a Szandomierc-Osztroviec-Ilza vonalat — A karinthiai határon a kis Pahlnál erős olasz csapatok támadásait csapataink sikeresen visszaverik. — Az isonzo mentén heves ágyúharc folyik. — Francia harctéren kisebb jelentőségű helyi harcok folynak. — A török csapatok Kaukázusban diadalmasan nyomulnak előre Olty irányában. Dardanelláknál a török tűzérő megromlást szenvedett egy ellenséges torpedónaszád. A Sedil Bahr mellett folyó csatában a törökök véresen visszaverik az entente csapatait, kik a legnagyobb rendetlenségben vonulnak vissza régi hadállásaikba.

Köztisztaság.

Ami a Balkán háború után kísértett, ami már az ősszel fenyegetőzött: a kolera ime már küszöbön van.

Városunk területén és a szomszédos Zsemlel községben rövid időn belül már több kolera haláleset volt. Amire meg a múlt években a lelkiismeret nélkül való tudatlanság bizonyos fölényeskedéssel azt mondta: „Eh! ide úgy sem jön!”... most már itt van...

A máris közénk toppant veszélyrel szemben sokan elsősorban azt a kérdést vetik fel: „hát mit tegyünk most?”

Ráutalok arra, amit a múltban a Bars hasábjain annyiszor, ismételtelen, hangsúlyozottan mondtunk el, azaz a közönséget és a hatóságot egyaránt nyomatékosan figyelmeztettük, amit minden művelt és értelmes ember polgári kötelességének jeleztünk: ráutalok feleletképpen a tisztaságra, az egyének, családok, magánlakok, középületek, közterek tisztaságára.

A tapasztalat eltagadhatatlanul bizonyítja, hogy a kolera és egyéb járványos betegség előszeretettel ott támad, ott pusztít, ahol a tisztaságot nem mindentől, az egyén magánéletében és a nyilvános közéletben egyaránt nem becslük, nem érvényesítik.

A felsőbb hatóságok nem hiába vetnek tehát a járványok ellen való küzdelemben olyan nagy súlyt a köztisztaság fenntartására. Tudják, nemcsak a mi, hanem a miénkél tökéletesebb berendezésű államok hatóságai is, hogy a köztisztaságnak, de még az ennek foganatosítására irányuló intézkedéseknek is *követlenül, de közvetve* is milyen kiváló szerepe van a járvány ellen való küzdelemben. Közvetlenül azért, mert a betegséget okozó és terjesztő tényezők megélhetését, szaporodását, terjedését korlátozza és tönkre teszi; közvetve azért, mert az avatatlan emberre

serkentőleg, meggyőzőleg hat, ha látja, hogy ime a nálánál tanultabb, többet tudó ember-társai mit mivel, hogy az életét veszélyeztető iszonyu bajt elkerülje, megfojtja.

Vannak akik a köztisztaságot a járvány, a kolera ellen való védekezésben hetedrendű tényezőnek mondják. Megengedem, hogy tudományos vitában érvelhetnek is állításuk mellett. De amikor a veszély küszöbön van, féltő, hogy az elméleti sok „hogyha-“val járó föltételekedése az avatatlanok ítélkezésében föléje kerekedhet a gyakorlat mázsás érveinek. Ezt pedig megsínylené a közérdek, megsínylené bármelyikünk vagy családtagjaink egészsége s talán élete is.

Igaz, hogy például az az utcán vagy piacon felhalmozódott szemét, a nyílt csatornában erjedő, büzőlő szennyvíz még nem tanyája a kolera, a tifusz stb. okozójának, bacillusának. Még az is igaz, hogy ha netán abba a po. hadt csatornába, arra a szemétre jutott volna is kolerabacillus még akkor is bátran elétélhatnánk mellette, mert annak ragálya nem terjed a levegőn át, amint azt régen hitték. De — és erre tessék figyelni — ha abban a csatornában, abban a szemétpiszokban valami uton módon oda került koleraokozó van, akkor az vajmi könnyen az emberre juthat, ha idejekorán el nem távolítjuk, el nem pusztítjuk.

Mellékutcainkban — és éppen ott voltak a napokban tömegesen elhelyezve egyes házakban több százával is, fertőzött vidékről beözönlött katonakötelesek, kiknek szennyvíze s itt-ott ürülete is az utca csatornájába kerül — mellékutcainkban malac, tyúk, kacsa gázol, kotor, gyermekek lábfürdőznek, játszanak abban a szennyvízben. Már most mily könnyen juthat a lakásba, az illető állatokkal s gyermekekkel foglalkozókba, legyek útján is az ételre és így egy harmadik, negyedik egyébe a kolerabacillus, ha az abban az utca-csatornában megvolt? A szemünk nem mikroszkópum, hogy a bacillust ott meglássa, ahol van. Az a légylább pedig elég nagy közvetítő, hogy a bacillust olyan tenyésztő talajba juttassa, ahonnan — megszaporodva — belénk kerülhet.

Akik a Reviczky-Társaság múlt évi estsorozatában *Frommer I. dr.* főorvos érdekes előadását figyelemmel követték, azoknak eszükbe juthat, miként tenyésztik vizsgálat céljából a bacillusokat. A gyanus anyagból egy finom platina tű végére tapadt *minimális* mennyiséget vesznek stb. stb. ... hiszen emlékeznek rá; akik nem hallottak azt az előadást, azok sajnálhatják, hogy nem voltak ott, itt nem mondhatom el újra az egész eljárást. Csak azt jelzem, hogy a finom platin tű hegyét gyakorlatban a légylább helyettesítheti, hátha még a kacsa, vagy pláne a gyermek talpas lába áll be ragályközvetítőnek!

A józan ész tehát azt parancsolja, hogy — miután szemünk nem mikroszkópum és nem bírunk minden, esetleg ragályfogó anyagot kellő rövid időn belül mikroszkóppal átkutatni — rajta kell lennünk, hogy veszély idején minden olyan anyagot, vagy tárgyat, amely ragályt okozó tényezőket magában rejt, olyannak nezzünk, amely fertőzve van, ezért pedig tegyük ártalmatlanná.

Ebből az elvből kiindulva, ne túrjuk tehát a piszkot, szemetet sehol, sem a lakásunkban, sem az udvarunkban, sem az utcákon. A rendelkezésünkre álló eszközökkel tegyük tönkre a bacillusok megélhetése, szaporodása és elterjedése, tehát belénk juthatása föltételeit és távolítsuk el a tenyész-alapot szolgálható rondaságok, szemetet foglalkozásunk szinteréről oda, ahol senkinek nem árthat. Ott pedig, ahol az egyén anyagi, fizikai vagy erkölcsi okokból nem képes ennek a kötelességnek eleget tenni, vagy ahol ennek a kötelességnek a teljesítése az egyéni hatáskörön kivülesik, ott a hatóságnak kell ezt a kötelességet elvállalnia.

A hatóság e tekintetben való pontos és szigorú kötelességteljesítésétől várja a törvény és várjuk mi közönség is a kívánt sikert. Ha a hatóság a köztisztaság fenntartása körül szakértelemmel és erélyel serénykedik, ezzel nemcsak buzditó példát nyújt az egyes polgárnak, de elnémitja egyuttal azokat, akik némi jogosultság látszatával

mondhatják a közterek botrányos tisztasági állapotára való utalással: „előbb söpörjön a város a maga háza előtt, aztán parancsolja reánk a tisztázkodást.”

A köztisztaság fenntartása tehát elsősorú tényező a kolera elleni védekezésben. Vele inkább vagyunk képesek a bajt megelőzni, mint a már bajba esett embertársunkat összes tudományos szertartunk segítségével az életnek biztosan megtartani.

Karafiáth dr.

Leveleinkre hadisegély bélyeget ragasszunk.

Különfélék.

— **Tábori mise.** Lemberg elfoglalásának öröme a Léván állomásos 77. gyalogered parancsnoksága f. hó 29.-én, *kedden*, délelőtt 9 órakor, a Kossuth Lajos-téren ünnepélyes és hálaadó tábori misét végeztet, amelyre a parancsnokság a városban levő összes hivatalokat és testületeket is meghívja. Kedvezőtlen idő esetében az isteni tisztelet a plébánia templomában lesz megtartva.

— **Lemberg elfoglalása.** E hó 22.-én, kedden este 10 órakor érkezett meg lapunk szerkesztőségéhez a távirati örömhír, hogy második hadseregünk az oroszok által tíz hónapon át megszállva tartott Lemberget heves küzdelem után elfoglalta. A város lakosságának legnagyobb része csak szerdán reggel vehetett tudomást az elfoglalásról. A hír hatása alatt rövid idő múlva az egész várost fellobogózták. Este fél 9 órakor pedig az itt állomásos 77. gyalogered zenekara lampionos menet kíséretében díszkarakodóval járta be a város főbb utcáit s végül a sok eserre menő lelkes közönség a városbáz előtt gyűlt össze, ahol a zenekar a *Gotterhaltet*, a magyar himnuszt és a *Wacht am Rhein*-t is eljátszotta. Azután az Oroszlán szálló terraszra előt adott a zenekar ténzenét, hol nagy közönség gyönyörködött a zenekar szabatos, precíz játékában és a katonaság és a lévai polgárság közös örömben ünnepelték a győzelmet, lelkesen éltették Ófelségét a királyt és Vilmos német császárt, a hú szövetségeseiket. A lelkesedés hatása alatt egyik polgártársunk *Dóka Jónás* az öreg huszár csapravert hordóval bizonyította a katonaságnak a magyar hires vendégszeretetet. — Érdekes, hogy a katonák másnap gyakorlatról jövet tudták meg a lemberg győzelmet a szerkesztőségünk elé külfüggesztett táviratról. Hihetetlen lelkesedést keltett a bakák közt az örömhír, kik újongva hajigálták sapkájukat a levegőbe s úgy éltették elragadtatva Ófelségét.

— **Segítő-egyesületi közgyűlés.** A lévai főgimnázium segítőegyesülete, amely a háborús viszonyok között is a legszebben teljesítette emberbaráti kötelességét és a lefolyt tanévben még fokozottabb mértékben gyakorolta jótékonyágát, — *Sinkovits Ferenc* elnöke mellett ma egy hete délelőtt tartotta meg választmányi ülésével kapcsolatos, évi rendes közgyűlését, amelyen az elnök kimerítő jelentésében a következőkről értesítette a közgyűlést: Az egyesületnek a lefolyt tanévben 50 alapító, 168 rendes és 7 pártolótagja volt, akik közül *Kherndl János* alapító tag június hó 12-én meghalt. A közgyűlés az elnök indítványára *Kherndl János* elhunytá felett mélyen érzett fájdalomának jegyzőkönyvileg adott kifejezést. Az elnöki jelentés szerint a könyvtár állománya jelenleg 1842 darab. Könyvekkel segélyesített 137 tanulót, akik összesen 1242 könyvet kaptak. A választmány 646 koronát fordított ruhasegélyekre, amely összegből 19 szegény tanuló részére egy-egy öltözet ruhában. — A pénztár állapotról *Deák Miklós* pénztáros számolt be. Jelentése szerint az egyesületnek most 21.106 K. 59 fillér vagyona van, amely részben hadiülcönbe van befektetve, részben pedig az egyes pénzügyeséknél helyez-

tett el. A vagyon a lefolyt tanév alatt 1170 K. 46 fillérrel gyarapodott. A közgyűlés a számvizsgáló bizottság javaslatára a pénztárosnak a felmentvényt megadván, egyuttal a pénztár pontos kezeléséért köszönetét fejezte ki. — A választmány a jövő tanévre egyhangulag így alakított meg: Báthy László, Belesák László, Bódogh Lajos, Dr. Frommer Ignác, Holó Sándor, Jaross Ferenc, Dr. Kersék János, Dr. Kmóskó Béla, Levatic Gusztáv.

— **Az érettségi eredménye.** E hó 23. és 24.-én folyt le a főgimnáziumban a szóbeli érettségi vizsgálatok, melyeken *Albrecht* János, a poszonyi tankerület főigazgatója elnökölt. Kárdező tanárok voltak a magyar nyelvből *Dávid* László, a latin nyelvből *Fehér* Flórie, a történelemből *Rassovszky* Kálmán, a mennyiségtanból *Sinkovits* Ferenc. A vizsgálatra 14 tanuló jelentkezett; valamennyien sikerrel vizsgáztak le. Az eredmény a következő: Jelesen érettek: *Jaross* Ferenc, *Kiss* László, *Singar* Miklós, — jól érettek: *Funka* Elemér, *Perlaki* Andor, *Tulasay* László és *Verő* Ferenc, — érettek: *Bányai* Kornél, *Baumgarten* Gyula, *Erdős* Gyula, *Kelta* Jenő, *Kolpaszky* Jenő, *Kölgycsy* István, *Lengyel* Sándor. Az érettségi vizsgálatoknak ezen szép eredménye egyaránt dicséri a tanárok buzgó fáradozását és a tanulók kiváló szorgalmát.

Segítsük a hadbavonultak családtagjait mezei munkájukban!

— **Választmányi és közgyűlés.** A *Stefánia* árvaházat fenntartó Lévai Nőegylet folyó évi július hó 4.-én, vasárnap, délután 4 órakor, az árvaházban választmányi, 5 órákor pedig évi rendes közgyűlést tart, amelyre az elközeleg a tagokat és uton is meghívja. A közgyűlés tárgyai: 1. A pénztári számadatok felülvizsgálásáról szóló jelentés beterjesztése és a f. évi költségvetés megállapítása. 2. Két számvizsgáló bizottsági tag választása. 3. A választmány részéről benyújtandó jelentések tárgyalása.

— **A lévai női kereskedelmi tanfolyam** növendékeinek vizsgáját tegnap, június 26.-án tartották meg *Báthy* László prépost-plébánosnak, az intézet igazgatójának elnöksége alatt az intézeti főnöknő, a tisztelendő növények, a tanári kar és több érdeklődő jelenlétében. Az eredményre büszke lehet a tanári kar, mert a munka, amit a növendékek a lefolyt tanév alatt produkáltak, egyenesen meglepő. A kereskedelmi számtan, földrajz, váltó és kereskedelmi jogi ismeretek, gyors- és gépirás, kereskedelmi levelezés terén oly jártasságot bizonyítottak teleleteikkel, mely minden beszédnél jobban dicséri a szakavatott vezetőket. — Aki elvégzi ezt a szaktanfolyamot, azt bátran lehet bármely kereskedelmi szakban, főképpen alkalmazni, mert kitűnő képzettséget kapott eszen a szaktanfolyamon.

— **Koleraesetek Léván.** Léva városának járvány-bizottsága e hó 24.-én gyűlést tartott, amelyen dr. *Medveszky* Károly városi tisztviselő orvos bejelentette, hogy Léva területén eddig hét kolera-gyanús megbetegedés történt. A betegséget valószínűleg a Galicia különböző vidékéiről bevonult katonák hozták Lévára, mert köztük tött ki a járvány. Eddig öt katonát esett kolera; ezek közül négy meghalt, egy gyógyulóban van. Kolera-gyanús tünetek mutatkoztak két asszonynál is, de ezeknél még eddig a járvány hivatalosan nincs konstatálva. Június 19.-ike óta újabb megbetegedések nem történtek. — A járványbizottságnak a gyűlésen hozott határozatai nagyon alkalmasak és szükségesek arra, hogy a bizottság a városi hatóság által támogatva gátat vehessen a veszély terjedésének. A védekező intézkedéseknek azonban csak akkor lesz kellő eredménye, ha a lakosság is szorosan betartja a védekezésre vonatkozó utasításokat és rendeleteket és a maga körében töte telhetőleg mindent elkövet a baj elhárítására.

— **A tanonciskolák záró-ünnepélye.** A lévai iparos-és kereskedőtanonc iskolák ma egy hete, délelőtt 11 órakor szép és igen jól sikerült ünnepességgel zárták be a tanévet. Az ünnepség az alkalommal nem a szokott helyen, a kórházzá berendezett r. k. elemi fiúiskolában, amely a múlt években az ünnepség megtartására úgy is szüknek bizonyult, — hanem a város háza dísztermében folyt le. Az ünnepséget, amelyen a várost, mint az iskolák fenntartóját, *Csekey* Vilmos városi tisztviselő főügyész képviselte s amelyen az iparosság mellett az érdeklődő közönség is részt vett, — *Ghimessy* János iparostanonciskolai igazgató nyitotta meg, aki a háborús viszonyokra való tekintettel lelkes beszédében a háza iránti önfeláldozó szeretetre és a hasznos munkálkodásra buzdította a tanulókat. Egy-egy szép, hazafias költeményt ügyesen és meleg érzeléssel szavaltak: *Szabó* Sándor és *Ozvald* László iparostanoncok. Ezek után a jutalmak kiosztására került a sor. Az iparostanoncok közül jó magaviseletért és kiváló szorgalomért jutalmat kaptak: A vallás- és közoktat. miniszter 40 koronás jutalmát: *Gunyits* Béla III. o. t. A lévai Casino 2000 koronás alapítványának kamataiból 40 koronát *Kosztolányi* Sándor III. o. t. *Ghimessy* János iparostanonciskolai igazgató egyes társulattól és magánosoktól az iparostanonciskola kiválóbb tanulóinak megjutalmazására 245 koronát gyűjtött. Ez összegből kaptak: A hadbavonult *Faiat* Sándor III. o. tanuló, (május 5.-én) 20 kor. és *Lachy* Pál II. o. t. 10 kor. A záró-ünnepélyen folytatólag kiosztott: 20—20 kor. *Badus* János III., *Pindúr* József II., *Prisztács* János, *Mordinyi* Imre II. és *Hornyák* János I. o. t. 10—10 kor. *Ozvald* László II., *Kulavi* Mihály, *Lukács* Ferenc és *Pákozdi* Béla I. o. t. 5—5 kor. *Weisz* Sándor, *Baranyai* László, *Chajma* János, *Dvorákovic* János II., *Hajkó* Fülöp, *Hanula* János, *Pomothy* Ferenc, *Nyilas* Mihály, *Sipos* Gyula, *Vörös* Károly I., *Kovács* András, *Mészáros* András, *Gavala* Pál, *Schumichrasat* Géza és *Hrnocsár* József ölk. o. tanulóknak. Könyvjutalmat kaptak: *Szabó* Sándor, *Pompos* Dazsó, *Ujfalusi* Gyula III. o. t. *Bús* Béla, *Gregány* Mihály, *Hornyák* Lukács, *Hritz* Ferenc, *Kácaer* Mihály, *Kiss* István, *Kollár* József, *Karácsonyi* István, *Krsák* István, *Lehoczki* Samu, *Tóth* János, *Trgo* Ferenc, *Urge* János és *Vojtek* János II. oszt. t. *Baiuch* József, *Kotasz* Géza, *Mandrák* Pál és *Takács* József I. o. t. *Adamek* Emil és *Vázei* Vilmos ölk. o. t. A kiosztott könyvekből Léva város polgármestere 8—8 darab díszkötésű jutalomkönyvet adományozott a kereskedő-és iparostanonciskola jobb tanulóinak megjutalmazására. A kereskedőtanoncok között lelkesítő és megható beszéd előrebocsátása után *Kriek* Jenő igazgató osztotta ki a jutalmakat. A casino jubiláris alapítványának kamataiból 40 koronát kapott *Grapka* Lajos III. o. t. — Könyvekkel jutalmaztattak: *Weisz* Gyula, *Barta* Simon, *Steiner* Benő, III., — *Kocsis* Jenő, *Hoch* Ernő II., — *Weil* Jenő, *Mihályka* Sándor, *Szemes* István I. oszt. tanulók. — Tanulótársaik nevében is szép beszédben bucsuztak el az iskolától és a tanítói testülettől *Grapka* Lajos, a Nyitrai és *Tarsa* R. T.-nak kereskedő-és *Gunyits* Béla, *Fizéry* Lajos műlaktanosnak iparostanonc; mindketten III. oszt. tanulók. — A minden részletben mély hatást kelto ünnepséget *Csekey* Vilmos főügyésznek hazafias szellemben tartott gyönyörű záróbeszéde fejezte be, amelyben őszinte köszönetet mondván az iskolák tanterületének a buzgó és laudakadatan működésért, — szerzett tapasztalatai alapján a legnagyobb örömmel konstatálta, hogy az iskolák által évről-évre elért kiváló eredmény méltó arányban áll a város áldozatkészségével, amelyet ezen iskolák fenntartására mindig szívesen nyújt. — Az ünnepséget a Himnusz elnöklésével fejezték be.

Műveljünk meg minden talpalattnyi földet!

— **A gabona legmagasabb árai.** A m. kir. minisztérium folyó hó 24.-én kiadott rendeletével a buszárt, rozszért, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árakat *Barsvármegye* területére a következőkéleg állapította meg: A *buza* ára métermássáinkint július 10-től 21.-ig 40-50 K., — július 22.-től 31.-ig 39-60, — augusztus 1.-től 10.-ig 38-50, — augusztus 11.-től 21.-ig 37-50, — augusztus 21.-ike utáni időben 36-50 korona. — A *rozsa* ára: július 10-től 21.-ig 32 K., — július 22.-től 31.-ig 31 K., — augusztus elseje utáni időben 30 K. — A *kétszeresért* követelhető legmagasabb ár: a kétszeres alkotó kevesében levő buza-és rozsmennyiség legmagasabb árának összege. — Az *árpa* ára: július 10.-től kezdve 29 K. — A *zab* ára: július 10.-től kezdve 28 korona.

— **Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap.** A gyermekszanatórium mozgalom élén mint fővédnök a mártírhaltalt *Hohenberg* Zsófia hercegasszony állott. Gróf *Zichy* János javaslatára a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület „*Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap*”-ot kíván létesíteni, feladatul tűzvéni ki ezen alappal a háború által sújtott szerencsétlen beteg árvák megmentését. Isten és az árvák nevében fordul most ezen cél érdekében *Rákosi* Jenő lapunk más helyén leközölt gyönyörű „*Szózat*”-ával a társadalom nagylelkűségéhez. A *Hohenberg* Zsófia Gyermekvédelmi Alap javára szánt adományokat lésünk is elfogadja és gyűjtőiveket a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület központi irodája (Budapest, VIII., Stáhly-utca 15. I. em.) küld.

— **A vitéz törzsrőmester.** *Molnár* István, vámosdányi lkos, törzsrőmester, *Mo'nár* István földmivesnek fia, aki augusztus óta kilenc hósupon át a harcúeren hőiesen küzdve számos ütközetben vett részt s az ellenségig szemben tanusított vitézségeért rövid idő alatt tizedesből törzsrőmesterré lépett elő és ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve, — a múlt hónapban — mint tifusos beteg — a harcúertől a debreceni megfigyelő kórházba került, ahonnan tábori levelezőlapon a következő érdekes sorokat írta szüleinek: Kedves ádes jó szüelim kívánom, hogy soraim a legjob egészségben találja mindnyájukat, tudatom kedves szüelim velük, hogy a múlt hó 20.-án este a jó Isten nagy csodát csinált velem, mert 2 muszka szuronya közt voltam és nem hogy ők végeztek volna velem hanem én vettem el tőlük a fegyvert és az egyik el akart futni, azt lelöttem, a másikat pedig elfogtam egy jó fél óráig birkoztam velük míg végre én lettem a győztes, pedig én derek ember vagyok, de azok még derekabak voltak és ezért adjanak Isten dicsőségére 10 koronát! Most pedig maradok mégis tisztelettel kedves szüelim és Margitkám, Isten velük . . .

Adakozzunk a Vörös-kereszt Egyesületnek!

— **Tudakozódó iroda.** Nem sokan tudják még, — írja a *Nyitrai* Nemzeti Szemle, — hogy a nyitrai 14. honvédszállásos Nyitrai állomásozó pótzászlóaljnak keretében egy, az ezred köteleibe tartozó katonák sorsát nyilvántartó tudakozódó iroda van. Ez a katonai hivatal ar elesett, megbesült, kórházban fekvő, haditagságba jutott 14.-es honvédek tartja számon s amint meggyőződünk, a legnagyobb figyelemmel áll a polgári közönség rendelkezésére. A népfelkelői minőségben bevonult 14.-es honvédek a népfelkelői eszredparancsnokság tartja nyilván.

— **Pincetűz.** E hó 22.-én délután a *Kern* Testvérek üzletének pincéjében véletlenségből tűz támadt, amely azonban csak jelentéktelen kárt okozott, mert az idejekorán megjelent tűsoltóság a nagyobb veszélyt csirájában eltojította.

— **Fontos intézkedés a hadbavonultak részére.** A 43—50 éves B. oszályú néptelkezők minden pótdíj nélkül *háborúra azonnal érvényes* életbiztosításokat köthetnek az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál. Bővebb felvilágosítást ad ezen társaság lévai főügynöke.

— **Kolera a vidéken.** Zsemleér községben, amely a Garam közelében fekszik, öt koleraeset fordult elő; a hivatalosan megállapított esetek közül négy halállal végződött. — A Garam mentén levő községek lakosságát ismételten figyelmeztetjük, hogy óvakodjék a folyó vizének bármiféle használatától!

— **Megkezdődött az aratás.** Nálunk, a tevidéken, még nem ért meg annyira a gabona, hogy arathassuk. De, mint értesülünk — az Alföld homokja már úgy megérlelte a rószt, hogy Peter-Pál napját sem kellett megvárni az aratással. A budapest-cegiéi vonalon már a múlt héten egyre szaporodtak a gazdag rozakereszték és e napokban már próbacsépeket is tartottak, amely kitűnően sikerült.

— **Az őrlés újra szabad.** Több, mint öt hónap korlátozás után a kormány rendelete fesszabadította a vasmőrlő malmokat az őrlési tilalom alól, smennyiben a hivatalos lap egyik száma tudatja, hogy a közgyűlésre szánt buza-, rozs-, arpa- és teugrihast előállításának és forgalombahozatalának szabályozásáról 1113—1915. M. E. szám alatt kiadott rendeletnek 10. §-ban a vasmőrlő malmok tekintetében megállapított rendelkezési hatáyon kívül helyeztetnek. Ehhez röszet a vasmőrlő malmok ezeket buzát és rozst szabadon őrlhetnek és az őrlöttet fel nem köteles árpát vagy tengeris őrlés vegett egyidejűleg magával hozni vagy a vasmőrlő malomtól beszerzeni. Ez a rendelet már életbe is lépett és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Közgazdaság.

A cseresznyét pusztító hernyóról.

Válasz, egyuttal védekezési eljárás azon cseresznyefajtajajdonosokhoz, kiknek szőlőikben úgy a mult, mint a jelen évben is, még virágzás előtt pusztították a kis zöld-sárga színű hernyocskák gyümölcstermésüket.

Ugyanis szőlőhegyeinken különösen a cseresznye és szilvafát egy eddig vidékünkön ismeretlen, apró, zöldesárga színű hernyófajta lepte meg és falánkosságával kopaszította gyümölcsfaínkat még május első felében, miért is utána néztem és a M. Kir. Rovartani Állomásról a következő utasítást nyertem, melyet tudomásvétele végett e lapokban is leközölök a kerem gyümölcsfajtajajdonosainkat, vegyék figyelembe azt a védekezési eljárást saját érdekükben annak idején foganatosítsák.

Ez a falánk s így nagy kárt tevő kis hernyó az ugynevezett téli kis araszoló (Chemiatobia Brumata) hernyója, mely kora tavasszal megjelenve, tetemes kárt tesz az összes gyümölcsfaínkon, ami által nemcsak termésünket, hanem többszöri megjelenés után faínkat életé is kockáztatja.

Ezen hernyófajának tojás lerakó lepkéje szárnyatlan, így azon kell igyekeznünk, hogy ezen gyalogszerrel járó lepkéket tojásuk lerakásában megakadályozzuk. Hogy tehát gyümölcsfaínkat ellene megvédjük, nem kell egyebet tennünk, mint megakadályozni abban, hogy a fa koronájába felvándorolhasson.

Védekezni, amennyiben a nősténynek szárnya nincs, könnyű, mert csak másszik, kicsiségük miatt alig láthatók s így észrevétlenül másszák meg a fákat és fertőzik meg tojásaikkal lerakásával rendszeren az őszi időszakban.

Igy ebben az őszi fertőzésben rejlik az ok, hogy a kártévként ellen még az őszi előtt kezdjük meg a védekezést, vagyis úgy augusztus utolsó felében, de legkésőbb szeptember első felében kezdjük meg a védekezést s ennek segítségével akadályozzuk meg a mindig gyalogszerrel járó nőstény lepkéket abban, hogy tojásaikat, melyeknek száma 200 is lehet, ne helyezték el a fa koronájában az egyes rügyek mellé. A szárnyatlan petetőző lepkék ellen való védekezés abban áll, hogy utját oly ragadós anyaggal zárjuk el, amelyen az át nem mászhatnak, ez pedig az ugynevezett hernyóenyv, mert ez az anyag, mihelyt a hosszú és gyöngelábu nőstény belép, a ragadóságánál fogva megfogja, vagyis beletapad, így az utjában megakasztott pillé vagy belevész vagy ott megakadályozva rakja le tojásait, amelyeket aztán könnyű szerrel elpusztíthatunk.

Ezen ragadó anyag lehet a közönséges kulináz is, de mivel ez ma már alig kapható, így az a célra különkészült hernyóenyveket használhatunk, mely anyagok csakis nagyobb kereskedésekben vagy gyárakban kaphatók; így Mauthner Ödön magkereskedésében Budapesten, és legújában az „Avenarius-Művek” Pozsonyligetfaluban gyárt egy igen jó hernyóenyvet, mely megbízhatóan lefogja a gyümölcsfa összes mászó kártévként, előnye az, hogy magára a fára is felkenhető, mivel állítólag a gyümölcsfa sejtjeit megtámadó kártékony anyag nincs benne, mivel az eddig használatban levő ragadós anyagokat nem szabad volt közvetlen a fára kenni, mert a fának ártalmára voltak.

Ezen másfajta anyagok az alább leírt módon alkalmazhatók: Ugyanis: vessünk jó vastag csomagoló papírost, pl. cukorpapírt, ezt köré hajtván úgy, hogy 15-16 cm. széles legyen, ezen papírost a megvédendő fa derekára úgy mellmagasságban akként kötjük fel, hogy a papirkötés alatt semmiféle apró bogár és hernyó át ne mászhasson, — tehát eljárásunk különösen idősebb kerges heju fánál a következő: Készítünk marhatrágyával kevert sarat, mellyel a kötes helyét előbb bekenjük s csak aztán erősítjük rá a lepke vagy hernyófogóul alkalmazandó papírost. Most a kötes után kenjük be az emeltet ragadós anyaggal 3-4 mm. vastagon mintegy 8-9 cmnyi szélességben körül a papírtövet, egy fából készült lapockával.

Az így kikent hernyófogóövet nem szabad magára hagyni, hanem időközönként vagy kissé újra kenni, vagy pedig egy erős-azalu sűrűkefével megveregetni, hogy a beszáradásnak kitett felület újra visszanyerje ragadóságát, ilyenkor pedig az enyvgyűrűn talál lepkéket és egyéb kártékony rovarokat összenyomkodjuk, megsemmisítjük.

E feltett enyvosövek állandóan a fán is maradhatnak, csak a fa természetes növekedése vegett évről-évre újra átkötendők, vagy ha elromlottak, ujakkal cserélendők, mely munka alatt a kötés alá húzódott férgeket is elpusztíthatjuk.

Ily védekezés mellett elérhetjük azt, hogy gyümölcsfaínkat megvédhetjük ezen veszedelmes ellenségünkötől.

Ügyelnünk kell arra is, hogy a hernyó vagy lepke valami más uton fel ne jusson a fára, azért nem szabad az ágaknak a földet érinteni vagy valami karót vagy egyebet hozzá támasztani.

Tatár István,
tan. kép. kertész.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1916. évi jun. hó 20-án 1916. évi jun. hó 27-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Wolf János Lázár Julianna	leány	Margit
Simonutti Viri io Zsjak M.	leány	Iren;
Gubo József Sabik Veronika	leány	hal született
Bullai Vilmos Pásztor J.	fiú	Vilmos S.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Lukács Margit	5 hó	Gyermekaszály
Kojsza János	65 éves	Bélhurut
Witlinger János K.	75 éves	Gégerák
Drytrakiewicz János	28 éves	Kolera
Razmus Adalbert	32 éves	Tüdővész

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Lévan.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktáram céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiallítás van berendezve

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban Hopferr és Schrantz gözcséplő készletek, eredeti Melichár-féle vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek. Világhírű RAPID láncoskntak.

Legjobb minőségű takarmánycamrák elkészítése és felállítása jutanyos árakban.

Jótekonyság.

Illetékes helyekről kapott értesítések alapján a következő jótekonycélú adományokat közöljük.

A József Főheceg Tanítók Házának

Váradi Zsigmond, körmöcbányai siketn int. igazgató gyűjtése . 40 kor.

Tanügy.

Iskolai értesítés.

Az 1913—14. tanévben megnyílt *ujbányai* (Barsm) nyilvános polgári fiú- és leányiskolában az 1915—16. tanévben az I. II. és III. osztály is nyilvános lesz, vagyis a tanulók államérvényes bizonyítványokat kapnak. A beiratások június 27—30-ig és folytatólag szeptember 12. és 13-án tartatnak.

A polg. isk. I. osztályába az elemi iskola IV. V. és VI. osztályát végzett tanulókat vesszük fel. Az elemi iskola V. osztályát végzett tanulók sikeres tanterv különbözőzeti vizsga alapján a II. osztályba, a VI. osztályt végzett tanulók pedig a II. v. III. osztályba nyerhetnek felvételt. E vizsgálati engedélyért július 15-ig kell folyamodni.

Az évi tandíj a vidéki tanulóknak 60 K., mely részletekben is fizethető.

A vidéki tanulók havi 40 K.-ért gondos felügyelet mellett teljes ellátásban részesülnek. A tanulók elhelyezéséről előleges bejelentés alapján az igazgatóság előre gondoskodik.

A fiúiskola I., II. és III. osztályáról a tanév végén magánvizsga is tehető. A magánvizsga díja 40 K. A rendes tantárgyakon kívül nemet, francia latin- és zeneoktatásban is részesülhetnek a tanulók.

Ujbánya város lombos erdővel körülvárt fekvése, ozonduz, pormentes levegője, kitűnő hegyi forrás ivóvíze, az olcsó és jó ellátás és a tanulók teljesen díjtalan orvosi kezelése lehetővé teszi a t. szülőknak, hogy gyermekeiknek alapos tanítása mellett egészségük megővését is biztosítsák.

Írásbeli v. szóbeli megkeresésekre az igazgatóság készséggel szolgál felvilágosítással.

A polgári fiú és leányiskola igazgatósága.

Lévai piaciárak.

Kovátvesztő: Dr. Horváth Gyula csendőrkapitány.

Buza m. mázsaánként 39 kor, 50 fillértől 39 kor, 50 fill. Kétszeres 30 kor. — fill. 30 kor. — fill. Rozs 32 kor 50 fill. 32 kor. 50 fill. Arpa 27 kor. 50 fill. 27 kor. 50 fill. Zab 24 kor. — fill. 24 kor. — fill. Kukorica 27 kor. 50 fill. 27 kor. 50 fill. — Lencse 100 kor. — fill. 100 kor. — fill. — Bab 100 kor. — fill. 100 kor. — fill. — Köles — kor — fill. — kor. — fill.

Nyilttér.

••••• Bér-csèplést •••••

elvállal tiz lóerős elevátor és önetetővel teljesen új cséplőgarnitúrával esetleg községeknek is előnyös feltételekkel.

Értekezni lehet

Taubinger Ágoston örökösainél

TÓRE up. Alsóvárád

Állást keres.

Egy hét gimnáziumi osztályt végzett fiatalember a szünidő tartamára megfelelő állást keres.

Cím a kiadóhivatalban.

FEHÉRNEMŰ VARRÓNŐ.

Jutányos áron házhoz ajánlkozik.

Bővebb felvilágosítást ad

BÉLIK LAJOSNÉ

Perecz-utca.

FRANCIÁUL

tanít

FRANCIÁHIRLAPIRÓ.

Bővebbet:

Sancón Pál

LÉVA, Koháry-utca 16. sz.

== Kölcsönkönyvtár ==

NYITRAI és TÁRSA R. T.

könyvkereskedésében LÉVÁN.

Előfizetés bármely nap kezdhető.

TAVASZI YÁSÁR!

KERN TESTVÉREK

FÜSZER-, GYARMATÁRU- ÉS VASNAGYKERESKEDÉSE

ALAPITTATOTT 1881.

LÉVÁN.

TELEFON SZÁM 14.

Legjobb fűszer- és csemegeárak.

Naponta friss felvágottak.

Főtt prágai sonka, teavaj.

Legjobb minőségű kávék.

„Gloria“ pörkölt kávé különlegesség.

Csemegebor, likőr, cognac, pezsgő stb.

Virág-, konyhakerti- valamint mezőgazdasági magvak.

Vasárak és konyhafelszerelési cikkek.

Valódi nikkel, aluminium, sphinx, zománcozott lemez és öntöttvas konyhaedények, modern háztartási cikkek. Villamos főzőedények, forralók és vasalók.

G A Z D A S Á G I C I K K E K :

Ásó, kapa, lapát, csékány, aczévilla, fűrés, ojtókés, metszőolló, ágfűrés, tömlő, szivattyu, vízmentes ponyva, gépszij gyári áron.

Összes kerti-, mezőgazdasági-, méhészeti- és tejgazdasági szerszámok. — — —

Építési anyagok: cement, gipsz, mennyezet nád, vasgerendák, horganyozott sodronyfonat kerítés nagy raktára. — — Szuperfoszfát lerakat.

A KÖZSÉGI TISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓI.